

รายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการ

>> ประจำปีงบประมาณ 2564 <<

กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การรายงานผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นการดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดินในด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม อนุรักษ์ ป่าพุทธรักษาที่ดิน และให้บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการดินตามหลักวิชาการแก่เกษตรกร เพื่อนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การสร้างรายได้ และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยได้ดำเนินกิจกรรมตามกรอบแนวทาง และแผนงาน/โครงการ ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเชื่อมโยงสู่ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจของกรมพัฒนาที่ดิน และมีการติดตามความสำเร็จของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน และประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร

กองแผนงานได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ในด้านแผนปฏิบัติการ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานในภาพรวมของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อเป็นการสะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติการ กรมพัฒนาที่ดิน อีกทั้งยังเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับประกอบการตัดสินใจให้แก่ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุง การวางกลไกการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่างบประมาณที่ได้รับ รวมถึงเพื่อใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานต่อไป

กองแผนงาน
กรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของกรมพัฒนาที่ดิน	1
ส่วนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	5
ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน	13

รายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กรมพัฒนาที่ดิน มีภารกิจในการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม อนุรักษ์พื้นที่พืชรพพยากรดิน และให้บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการดินตามหลักวิชาการแก่เกษตรกร เพื่อนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การสร้างรายได้ และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยได้ดำเนินกิจกรรมตามกรอบแนวทาง และแผนงาน/โครงการ ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี ซึ่งเชื่อมโยงสู่ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตามความสำเร็จของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน และประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีการดำเนินงานภายใต้ 3 กลุ่มงบประมาณรายจ่าย 9 แผนงาน 25 โครงการ 3 ผลผลิต และ 45 กิจกรรมหลัก งบประมาณที่ได้รับจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 4,489,603,100 บาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของกรมพัฒนาที่ดิน

แผนปฏิบัติราชการของกรมพัฒนาที่ดินในการดำเนินงานแผนงาน โครงการ กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี 2564	
		เป้าหมาย	รวมทั้งสิ้น
รวมทั้งสิ้น	ไร่	32,696,991	4,489,603,100
	ราย	566,822	
กลุ่มบุคลากรภาครัฐ	อัตรา	3,262	1,119,495,600
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	อัตรา	3,262	1,119,495,600
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	อัตรา	3,262	1,119,495,600
แผนงานบุคลากรภาครัฐ (ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน)	อัตรา	3,262	1,119,495,600
โครงการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	อัตรา	3,262	1,119,495,600
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาด้านการเกษตร	อัตรา	3,262	1,119,495,600
กลุ่มงบประมาณรายจ่ายกรมพัฒนาที่ดิน (Function)	ไร่	32,650,621	3,153,614,900
แผนงานพื้นฐาน	ไร่	32,016,857	1,378,593,000
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	ไร่	32,016,857	1,378,593,000
การดำเนินงานภารกิจพื้นฐานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	ไร่	32,016,857	1,378,593,000
- แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	ไร่	32,116,527	1,378,967,700
ผลผลิตที่ 1 ฐานข้อมูลทรัพยากรที่ดินได้รับการปรับปรุงและพัฒนา	ไร่	30,000,000	100,196,000
กิจกรรมหลักที่ 1.1 ปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดิน	ไร่	30,000,000	73,840,800
กิจกรรมหลักที่ 1.2 ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศ	ระบบ	1	26,355,200
ผลผลิตที่ 2 เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	ราย	552,072	116,495,100
กิจกรรมหลักที่ 2.1 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่	ราย	480,000	47,537,400
กิจกรรมหลักที่ 2.2 การพัฒนาหมอดินอาสา	ราย	72,072	64,877,700
กิจกรรมหลักที่ 2.3 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	แห่ง	1,600	4,080,000

โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี 2564	
		เป้าหมาย	รวมทั้งสิ้น
ผลผลิตที่ 3 ทรัพยากรที่ดินและน้ำได้รับการพัฒนา	ไร่	2,016,857	1,161,901,900
กิจกรรมหลักที่ 3.1 ปรับปรุงคุณภาพดิน	ไร่	67,628	205,592,200
กิจกรรมหลักที่ 3.2 ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	ไร่	953,800	704,460,500
กิจกรรมหลักที่ 3.3 การพัฒนาที่ดินพื้นที่เฉพาะ	ไร่	14,929	82,112,800
กิจกรรมหลักที่ 3.4 แผนการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน	ไร่	12,000	37,135,100
กิจกรรมหลักที่ 3.5 ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ไร่	968,500	132,601,300
แผนงานยุทธศาสตร์	ไร่	633,764	1,775,021,900
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	ไร่	462,450	1,416,220,800
การพัฒนาด้านการเกษตร	ไร่	462,450	1,416,220,800
- แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	ไร่	462,450	1,416,220,800
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	ไร่	74,500	59,364,400
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	ไร่	74,500	59,364,400
โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)	ชนิดพืช/ไร่	5/90,000	221,050,400
กิจกรรมหลักที่ 1 การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อรองรับเขตเกษตรเศรษฐกิจ	ชนิดพืช	5	42,137,500
กิจกรรมหลักที่ 2 พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri - Map	ไร่	90,000	178,912,900
โครงการธนาคารสินค้าเกษตร	แห่ง	77	11,074,700
กิจกรรมหลักที่ 1 ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	77	11,074,700
โครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรกรอินทรีย์)	ไร่	8,250	26,358,000
กิจกรรมหลักที่ 1 ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	ไร่	8,250	23,293,500
กิจกรรมหลักที่ 2 สนับสนุนงานพัฒนาที่ดินเพื่อส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	10,000	15,800,000
โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	40,000	714,610,300
กิจกรรมหลักที่ 1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	40,000	714,610,300
โครงการบริหารจัดการดินและน้ำเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ	แห่ง	12	12,941,100
กิจกรรมหลักที่ 1 การอนุรักษ์พัฒนาที่ดินในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ	แห่ง	12	12,941,100
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ดินปัญหา	ไร่	39,700	129,442,600
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาและแก้ปัญหาการแพร่กระจายดินเค็ม	ไร่	33,100	104,879,200
กิจกรรมหลักที่ 2 พัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิต	ไร่	4,000	16,527,700
กิจกรรมหลักที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรกรรมในพื้นที่ทุ่งมหาธาตุ	ไร่	2,600	8,035,700
โครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช	ไร่	250,000	222,025,000
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาและส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ	ไร่	250,000	222,025,000
โครงการบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	ตำบล	154	6,618,800
กิจกรรมหลักที่ 1 การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	ตำบล	154	6,618,800
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	ไร่	111,314	324,101,100
- แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	ไร่	111,314	324,101,100
โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง	ไร่	9,900	120,498,500
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาพื้นที่โครงการหลวง	ไร่	9,900	120,498,500
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ไร่	101,414	203,602,600
กิจกรรมหลักที่ 1 ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ไร่	101,414	203,602,600

โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี 2564	
		เป้าหมาย	รวมทั้งสิ้น
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ไร่	60,000	34,700,000
การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ไร่	60,000	34,700,000
- แผนงานยุทธศาสตร์จัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม	ไร่	60,000	34,700,000
โครงการส่งเสริมการไกล่เกลี่ยและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ไร่	60,000	34,700,000
กิจกรรมหลักที่ 1 ส่งเสริมการไกล่เกลี่ยและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ไกล่เกลี่ยภาคเหนือ)	ไร่	60,000	34,700,000
กลุ่มงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (Agenda)	ไร่	9,700	49,735,900
ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง	ไร่	9,700	12,357,800
การส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ	ไร่	9,700	12,357,800
- แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	ไร่	9,700	12,357,800
โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	ไร่	9,700	12,357,800
กิจกรรมหลักที่ 1.1 ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้	ไร่	9,700	12,357,800
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	ราย	4,750	28,970,100
การพัฒนาความเสมอภาคและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	ราย	4,750	28,970,100
- แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	ราย	4,750	28,970,100
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	ศูนย์	882	8,382,500
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	ศูนย์	882	8,382,500
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	ราย	4,000	14,014,500
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาคูณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	ราย	4,000	14,014,500
โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	ราย	750	6,573,100
กิจกรรมหลักที่ 1 การพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่	ราย	750	6,573,100
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	แห่ง	5	8,408,000
การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ	แห่ง	5	8,408,000
- แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	แห่ง	5	8,408,000
โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	แห่ง	5	8,408,000
กิจกรรมหลักที่ 1 ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	แห่ง	5	8,408,000
กลุ่มงบประมาณรายจ่ายพื้นที่ (Area)	ไร่	36,670	166,756,700
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	ไร่	36,670	166,756,700
การพัฒนาพื้นที่และเมืองนำร่องอัจฉริยะ	ไร่	36,670	166,756,700
- แผนงานบูรณาการพัฒนาระดับภาค	ไร่	36,670	166,756,700
1. ภาคใต้	ไร่	3,200	24,898,200
โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตยางพาราและปาล์มน้ำมันอย่างครบวงจร	ไร่	2,000	8,345,000
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาคูณภาพดินในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันภาคใต้	ไร่	2,000	8,345,000
โครงการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร	ไร่	1,200	16,553,200
กิจกรรมหลักที่ 1 จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่สวนยางพารา และสวนปาล์มน้ำมันภาคใต้	ไร่	1,200	16,553,200
2. ภาคใต้ชายแดน	ไร่	2,200	21,254,500
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตร	ไร่	1,200	16,289,500
กิจกรรมหลักที่ 2 พัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกพืชเกษตรผสมผสาน	ไร่	1,200	16,289,500

โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี 2564	
		เป้าหมาย	รวมทั้งสิ้น
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตร	ไร่	1,000	4,965,000
กิจกรรมหลักที่ 4 พัฒนาคุณภาพดินในการทำเกษตรผสมผสานในพื้นที่ภาคใต้ชายแดน	ไร่	1,000	4,965,000
3. ภาคกลาง	ไร่/จังหวัด	4,500	4,511,300
โครงการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร	ไร่/จังหวัด	4,500	4,511,300
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาคุณภาพดินพื้นที่ปลูกข้าวลุ่มน้ำเจ้าพระยา-แม่กลอง	ไร่/จังหวัด	4,500	4,511,300
4. ภาคเหนือ	ไร่	6,800	14,630,000
โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย	ไร่	6,800	14,630,000
กิจกรรมหลักที่ 1 พัฒนาระบบการผลิตข้าวปลอดภัยยกระดับสู่ข้าวครบวงจร	ไร่	5,000	8,800,000
กิจกรรมหลักที่ 2 พัฒนาระบบการผลิตพืชผักปลอดภัยยกระดับสู่พืชผักอินทรีย์ครบวงจร	ไร่	600	2,196,000
กิจกรรมหลักที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลคุณภาพครบวงจร	ไร่	1,200	3,634,000
5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ไร่	17,770	83,840,000
โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้สู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	ไร่	17,770	83,840,000
กิจกรรมหลักที่ 1 เพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้	ไร่	7,770	67,600,000
กิจกรรมหลักที่ 2 พัฒนาคุณภาพดินพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้	ไร่	10,000	16,240,000
6. ภาคตะวันออก	ไร่	2,200	17,622,700
โครงการพัฒนาการผลิตและการค้าผลไม้ภาคตะวันออกให้เป็นศูนย์ผลไม้เมืองร้อนแห่งเอเชีย	ไร่	2,200	17,622,700
กิจกรรมหลักที่ 1 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต	ไร่	1,400	12,282,700
กิจกรรมหลักที่ 2 พัฒนาระบบข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพของปัจจัยพื้นฐานเพื่อการผลิต	แปลง	80	1,680,000
กิจกรรมหลักที่ 3 พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลได้คุณภาพ	ไร่	800	3,660,000

ส่วนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กรมพัฒนาที่ดิน มีการกำหนดผลสัมฤทธิ์จากตัวชี้วัดเชิงปริมาณและคุณภาพตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ : พื้นที่เกษตรกรรมสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตได้อย่างเหมาะสม

กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรที่ดิน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการใช้ที่ดิน สำหรับกำหนดขอบเขตพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร รวมทั้งประเมินพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการลงทุนผลิตสินค้าทางการเกษตร เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินได้อย่างจริงจัง ตอบสนองต่อนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งทันต่อสถานการณ์ของประเทศและของโลก โดยฐานข้อมูลทรัพยากรดิน นำไปสู่การปรับปรุงบำรุงดิน อนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่การเกษตรให้มีความอุดมสมบูรณ์สามารถเพิ่มผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดตัวชี้วัด คือ 1) ทรัพยากรดินได้รับการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาที่ดิน พื้นที่เป้าหมายตามแผน จำนวน 30,000,000 ไร่ มีผลการดำเนินงาน จำนวน 30,000,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100 และ 2) จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมได้รับการพัฒนาให้สามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตได้ พื้นที่เป้าหมายตามแผน จำนวน 2,696,991 ไร่ มีผลการดำเนินงาน จำนวน 2,683,069 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.48 โดยประเมินจาก โครงการ/กิจกรรมของกรมฯ จำนวน 36 โครงการ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดพื้นที่เกษตรกรรมสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัด		หน่วย นับ	แผน	ผล	ร้อยละ
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
			ไร่	32,696,991	32,683,069	99.96
			แปลง	80	80	100.00
			แห่ง	94	94	100.00
			ชนิดพืช	5	5	100.00
			ตำบล	154	154	100.00
			ระบบ	1	1	100.00
ตัวชี้วัด: ทรัพยากรดินได้รับการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาที่ดิน						
1. ปรับปรุงฐานข้อมูล ทรัพยากรดิน	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการ ปรับปรุงและพัฒนา	ฐานข้อมูลทรัพยากร ที่ดินได้รับการปรับปรุง	ไร่	30,000,000	30,000,000	100.00
2. ปรับปรุงระบบข้อมูล สารสนเทศ	ฐานข้อมูล 30,000,000 ไร่	สามารถนำไปใช้ในการ วางแผนงานพัฒนาที่ดิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ระบบ	1	1	100.00
ตัวชี้วัด: จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมได้รับการพัฒนาให้สามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตได้						
3. ปรับปรุงคุณภาพดิน	จำนวนพื้นที่ทาง การเกษตรได้รับการ อนุรักษ์ ปรับปรุงและ ฟื้นฟู 67,628 ไร่	พื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู สามารถใช้ประโยชน์ ที่ดินได้อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85	ไร่	67,628	67,628	100.07

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัด		หน่วย นับ	แผน	ผล	ร้อยละ
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
4. ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุงและฟื้นฟู 953,800 ไร่	พื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ไร่	953,800	954,153	100.04
5. การพัฒนาพื้นที่เฉพาะ	จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุงและฟื้นฟู 14,929 ไร่	พื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ไร่	14,929	13,572.53	90.91
6. แผนการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน	จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุงและฟื้นฟู 12,000 ไร่	พื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ไร่	12,000	12,000	100.00
7. ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุงและฟื้นฟู 968,500 ไร่	พื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ไร่	968,500	968,500	100.00
8. พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	จำนวนพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ได้รับการพัฒนาที่ดิน 74,500 ไร่	พื้นที่เกษตรกรได้รับการพัฒนาสามารถ ร้อยละ 100	ไร่	74,500	74,667	100.22
9. พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	- จำนวนฐานข้อมูลเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ 5 ชนิดพืช	- ฐานข้อมูลเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้อย่างเหมาะสม ร้อยละ 100	ชนิดพืช	5	5	100.00
	- จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map 90,000 ไร่	- เกษตรกรที่มีการปรับเปลี่ยนการผลิตสามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ไร่	90,000	90,000	100.00

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัด		หน่วย นับ	แผน	ผล	ร้อยละ
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
10. ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	จำนวนธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ของกรมพัฒนาที่ดิน 77 แห่ง	สมาชิกกลุ่มธนาคารสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์สำหรับใช้ในพื้นที่การเกษตรได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	แห่ง	77	77	100.00
11. เกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม 8,250 ไร่	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของดินไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	8,250	8,250	100.00
12. การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	จำนวนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานได้รับการก่อสร้าง 40,000 บ่อ	พื้นที่ทางการเกษตรได้รับประโยชน์จากการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานไม่น้อยกว่า 80,000 ไร่	บ่อ	40,000	40,000	100.00
13. การอนุรักษ์พัฒนาที่ดินในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ	จำนวนพื้นที่ในเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำที่ได้รับการพัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟู และปรับปรุงดิน 12 แห่ง	พื้นที่ดำเนินการในเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำได้รับการพัฒนาให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้ตามศักยภาพของพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	แห่ง	12	12	100.00
14. พัฒนาและแก้ปัญหาการแพร่กระจายดินเค็ม	จำนวนพื้นที่เกษตรกรกรมได้รับการแก้ไขดินปัญหา 33,100 ไร่	พื้นที่ดินปัญหาสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	33,100	33,100	100.00
15. พัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิต	จำนวนพื้นที่เกษตรกรกรมได้รับการแก้ไขดินปัญหา 4,000 ไร่	พื้นที่ดินปัญหาสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	4,000	3,150	78.75
16. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรกรรมในพื้นที่ทุ่งมหาธาตุ	จำนวนพื้นที่เกษตรกรกรมได้รับการแก้ไขดินปัญหา 2,600 ไร่	พื้นที่ดินปัญหาสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	2,600	2,670	102.69
17. พัฒนาและส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ	จำนวนพื้นที่เกษตรกรกรมได้รับการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพในการผลิตพืช 250,000 ไร่	เกษตรกรสามารถใช้สารอินทรีย์ชีวภาพในพื้นที่การเกษตรและลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	250,000	250,000	100.00

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัด		หน่วย นับ	แผน	ผล	ร้อยละ
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
18. การบริหารจัดการ ทรัพยากรดินระดับ ตำบล	จำนวนแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลได้รับการ ปรับปรุง 154 ตำบล	แผนการใช้ที่ดินระดับ ตำบลสามารถนำไปใช้ใน การวางแผนงานโครงการ บริหารจัดการทรัพยากรดิน ได้ไม่น้อยกว่า 90	ตำบล	154	154	100.00
19. พัฒนาพื้นที่ โครงการหลวง	จำนวนพื้นที่โครงการ หลวงได้รับการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรดิน 9,900 ไร่	พื้นที่โครงการหลวง ได้รับการพัฒนาสามารถ ใช้ประโยชน์ที่ดินได้ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	9,900	9,900	100.00
20. ส่งเสริมการ ดำเนินงานอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ	จำนวนพื้นที่โครงการ อันเนื่องมาจาก พระราชดำริได้รับการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และ ปรับปรุงทรัพยากรดิน 101,414 ไร่	พื้นที่โครงการอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ ได้รับการพัฒนาสามารถ ใช้ประโยชน์ที่ดินได้ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	101,414	101,414	100.00
21. ส่งเสริมการไกล่เกลี่ย และผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อ ลดการปล่อยก๊าซเรือน กระจก	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการ ส่งเสริมการไกล่เกลี่ยและ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ 60,000 ไร่	พื้นที่การเกษตร เป้าหมายมีการลดเผา เศษวัสดุทางการเกษตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	60,000	52,751	87.92
22. ส่งเสริมอาชีพด้าน การเกษตรในจังหวัด ชายแดนภาคใต้	จำนวนพื้นที่นาร้างได้รับ การพัฒนาและฟื้นฟู 9,700 ไร่	เกษตรกรในพื้นที่นาร้าง จังหวัดชายแดนใต้ สามารถใช้ประโยชน์ ที่ดินได้ตามศักยภาพ การผลิตได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ไร่	9,700	9,700	100.00
23. ป้องกันการชะล้าง พังทลายของดิน และ ฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรม ด้วยระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ	จำนวนพื้นที่เกษตรที่ ได้รับการประเมิน สถานภาพทรัพยากรดิน เชิงระบบเพื่อแก้ปัญหา ด้านการชะล้างพังทลาย ของดินในพื้นที่ เกษตรกรรม 5 แห่ง	ฐานข้อมูลสถานภาพ ทรัพยากรดินเชิงระบบ สามารถนำไปใช้ในการ ออกแบบระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำให้มีความ เหมาะสมของสภาพ พื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	แห่ง	5	5	100.00
24. พัฒนาคุณภาพดิน ในพื้นที่ปลูกปาล์ม ภาคใต้	จำนวนพื้นที่ปลูกปาล์ม น้ำมันภาคใต้ได้รับการ พัฒนา ปรับปรุง และ ฟื้นฟู 2,000 ไร่	พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา สามารถใช้ประโยชน์ ที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพ การผลิตปาล์มน้ำมันได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	2,000	2,000	100.00

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัด		หน่วย นับ	แผน	ผล	ร้อยละ
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
25. จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่สวนยางพารา และสวนปาล์มน้ำมันภาคใต้	จำนวนพื้นที่ยางพาราปาล์มน้ำมันภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนา ปรับปรุงเพื่อทำเกษตรผสมผสาน 1,200 ไร่	เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสามารถทำการเกษตรผสมผสานได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	1,200	1,208.75	100.73
26. พัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกพืชเกษตรผสมผสาน	จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรภาคใต้ชายแดนได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน 1,200 ไร่	พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	1,200	1,200	100.00
27. พัฒนาคุณภาพดินในการทำเกษตรผสมผสานในพื้นที่ภาคใต้ชายแดน	จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรภาคใต้ชายแดนได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน 1,000 ไร่	พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	1,000	1,000	100.00
28. พัฒนาคุณภาพดินพื้นที่ปลูกข้าวลุ่มน้ำเจ้าพระยา -แม่กลอง	จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวลุ่มน้ำเจ้าพระยา-แม่กลองในจังหวัดภาคกลางได้รับการพัฒนาคุณภาพดิน 4,500 ไร่	พื้นที่ปลูกข้าวลุ่มน้ำเจ้าพระยา-แม่กลองในจังหวัดภาคกลางได้รับการพัฒนาคุณภาพดินไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	4,500	4,500	100.00
29. พัฒนาระบบการผลิตข้าวปลอดภัยยกระดับสู่ข้าวครบวงจร	จำนวนพื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรปลอดภัย ได้รับการพัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟู 5,000 ไร่	พื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรปลอดภัยได้รับการพัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟูไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	5,000	3,080	61.60
30. พัฒนาระบบการผลิตพืชผักปลอดภัยยกระดับสู่พืชผักอินทรีย์ครบวงจร	จำนวนพื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรปลอดภัย ได้รับการพัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟู 600 ไร่	พื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรปลอดภัยได้รับการพัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟูไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	600	600	100.00
31. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลคุณภาพครบวงจร	จำนวนพื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรปลอดภัย ได้รับการพัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟู 1,200 ไร่	พื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรปลอดภัยได้รับการพัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟูไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	1,200	1,200	100.00
32. เพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้	จำนวนพื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู 7,770 ไร่	พื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้สามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	7,770	4,574.60	58.88

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัด		หน่วย นับ	แผน	ผล	ร้อยละ
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
33. พัฒนาคุณภาพดิน พื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้	จำนวนพื้นที่ผลิตข้าว หอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู 10,000 ไร่	พื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้สามารถ เพิ่มศักยภาพการผลิต ข้าวได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไร่	10,000	10,000	100.00
34. ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต	จำนวนพื้นที่การผลิต และการค้าผลไม้ภาค ตะวันออก ได้รับการ พัฒนา ปรับปรุง และ ฟื้นฟูคุณภาพดิน 1,400 ไร่	พื้นที่การผลิตและ การค้าผลไม้ภาค ตะวันออก ได้รับการ พัฒนาให้สามารถใช้ ประโยชน์ที่ดินได้ตาม ศักยภาพไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ไร่	1,400	1,400	100.00
35. พัฒนารฐานข้อมูล และเพิ่มประสิทธิภาพ ของปัจจัยพื้นฐานเพื่อ การผลิต	จำนวนพื้นที่การผลิต และการค้าผลไม้ภาค ตะวันออก ได้รับการ พัฒนา ปรับปรุง และ ฟื้นฟูคุณภาพดิน 80 แปลง	พื้นที่การผลิตและ การค้าผลไม้ภาค ตะวันออก ได้รับการ พัฒนาให้สามารถใช้ ประโยชน์ที่ดินได้ตาม ศักยภาพไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	แปลง	80	80	100.00
36. พัฒนาประสิทธิภาพ การผลิตไม้ผลได้ คุณภาพ	จำนวนพื้นที่การผลิต และการค้าผลไม้ภาค ตะวันออก ได้รับการ พัฒนา ปรับปรุง และ ฟื้นฟูคุณภาพดิน 800 ไร่	พื้นที่การผลิตและ การค้าผลไม้ภาค ตะวันออก ได้รับการ พัฒนาให้สามารถใช้ ประโยชน์ที่ดินได้ตาม ศักยภาพไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ไร่	800	800	100.00

ด้วยเหตุที่ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ กรมพัฒนาที่ดิน จึงได้พัฒนารฐานข้อมูลทรัพยากรดิน โดยการสำรวจ วิเคราะห์ จำแนก วางแผน ในด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการดิน น้ำ และธาตุอาหารพืช ให้สอดคล้องกับสมรรถนะและคุณภาพของที่ดิน และนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาช่วยพัฒนาข้อมูลคำแนะนำการบริหารจัดการดินและที่ดินในโครงการต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการ เข้าถึงและใช้งาน เช่น บัตรดินดี, LDD Zoning, LDD Soil Guide, AI Chatbot และโปรแกรมการวิเคราะห์ ปูรายแปลง เป็นต้น รวมทั้งใช้ประกอบโครงการสำคัญตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ พัฒนาคูณภาพดินในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตาม Agri-Map และการจัดทำ Big Data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าว นำไปสู่การปรับแนวทาง และวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรดินที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจให้สูงขึ้น รวมทั้งการพัฒนางานวิจัยให้สามารถแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อนโยบาย รัฐบาล ความต้องการของเกษตรกร และการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ของประเทศและของโลก อีกทั้งยังใช้

ประกอบการดำเนินกิจกรรมส่งเสริม สาธิต ปรับปรุง อนุรักษ์ และฟื้นฟูดิน ให้มีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ ส่งผลให้พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และเหมาะสมต่อการทำการเกษตร นอกจากนี้การมีเครือข่ายหมอดินอาสาช่วยให้กรมพัฒนาที่ดินมีข้อมูลในระดับพื้นที่เพื่อนำมาใช้ในการวางแผน การผลิตพืชได้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำการผลิตการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

2. ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกร หมอดินอาสา สามารถนำเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินไปใช้ เพิ่มศักยภาพการผลิต

เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดินผ่านบริการต่าง ๆ ของ กรมพัฒนาที่ดิน โดยร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร ส่งเสริมให้มีการนำ ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน การปรับปรุงบำรุงดินไปใช้ในพื้นที่ทำกินให้สามารถลดต้นทุน และทำการเกษตรได้ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรร่วมกันแก้ปัญหาในพื้นที่ โดยมีตัวชี้วัด คือ ร้อยละ ของเกษตรกรและหมอดินอาสาที่ได้รับการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการเพิ่มศักยภาพการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100.0004 โดยประเมินจาก โครงการกิจกรรมของกรมฯ จำนวน 7 โครงการ รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด เกษตรกร หมอดินอาสา สามารถนำเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ไปใช้เพิ่มศักยภาพการผลิต

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัด		หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
			ราย	566,822	566,824	100.0004
			แห่ง	1,600	1,600	100.00
			ศูนย์	822	822	100.00
1. คลินิกเกษตรเคลื่อนที่	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและบริการด้านการพัฒนาที่ดิน 480,000 ราย	เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู นำความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินไปใช้ในการผลิตทางการเกษตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ราย	480,000	480,000	100.00
2. การพัฒนาหมอดินอาสา	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและบริการด้านการพัฒนาที่ดิน 72,072 ราย	เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู นำความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินไปใช้ในการผลิตทางการเกษตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ราย	72,072	72,074	100.003
3. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและบริการด้านการพัฒนาที่ดิน 1,600 แห่ง	เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู นำความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินไปใช้ในการผลิตทางการเกษตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	แห่ง	1,600	1,600	100.00

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัด		หน่วย นับ	แผน	ผล	ร้อยละ
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
4. สนับสนุนงานพัฒนาที่ดินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับ การพัฒนาที่ดินยั่งยืนและเหมาะสมกับการผลิตพืช 10,000 ราย	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อ การเกษตรได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ ของดินไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ราย	10,000	10,000	100.00
5. พัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดินใน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร	จำนวนศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตรที่มีกิจกรรม ของกรมพัฒนาที่ดินร่วม ดำเนินการ 882 ศูนย์	ผู้รับบริการสามารถนำ ความรู้จากศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรไป ใช้ในการพัฒนาพื้นที่ เกษตรกรรมได้ไม่น้อย กว่าร้อยละ 80	ศูนย์	882	882	100.00
6. พัฒนาคุณภาพดิน ในพื้นที่จัดการปัญหา ที่ดินทำกิน	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการได้รับการพัฒนา คุณภาพดิน 4,000 ราย	เกษตรกรได้รับการพัฒนา คุณภาพดินในพื้นที่จัด ที่ดินทำกินสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อ การเกษตรได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ราย	4,000	4,000	100.00
7. การพัฒนาที่ดิน เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตร แผนใหม่	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับ การส่งเสริมและพัฒนา ที่ดินในพื้นที่เกษตร แผนใหม่ 750 ราย	เกษตรกรได้รับการ ส่งเสริมและพัฒนาที่ดิน ในพื้นที่เกษตรแผนใหม่ สามารถเพิ่มศักยภาพ การผลิตได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ราย	750	750	100.00

กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเชิงรุก โดย มีการพัฒนาหมอดินอาสาให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินและการวางแผนการใช้ ที่ดินอย่างเหมาะสม สามารถเป็นตัวแทนของเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน ในการถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนา ที่ดินและแก้ไขปัญหาที่ดินให้กับเกษตรกรในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายวิชาการหมอดินอาสาที่มี ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้การแก้ปัญหาด้านดิน กรมพัฒนาที่ดินยังมีการให้บริการ วิเคราะห์ดิน การพัฒนาเทคโนโลยีและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงความสมบูรณ์ ของดินที่เหมาะสมในการปลูกพืช พร้อมให้คำแนะนำในการจัดการดิน และจัดทำคลังข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงสนับสนุนชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำงานแก้หมอดินอาสา นอกจากนี้ยังมีช่องทางบริการให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงการบริการงานพัฒนาที่ดินได้อย่างทั่วถึง สนับสนุนให้ เกษตรกรนำความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินไปปรับใช้ในการพัฒนาที่ดินในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถนำไปใช้ลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาคุณภาพดินในแปลงเกษตรของตนเองให้มีศักยภาพสามารถใช้ ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน

ในยุคที่ภาคการเกษตรต้องเผชิญกับความท้าทายจากทั้งปัญหาสภาพภูมิอากาศ จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรมีจำกัด รวมทั้งการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายดังกล่าวได้ กรมพัฒนาที่ดินในฐานะเป็นผู้ดูแลทรัพยากรดิน เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานในอนาคต โดยเน้นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ ควบคู่กับการให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงที่จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานระหว่างหน่วยงาน และการสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพและองค์ความรู้ ดังนี้

1. พัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการส่งเสริมการตลาด ต้นทุน เพิ่มผลผลิต และถ่ายทอดสู่เกษตรกรให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนได้ รวมทั้งการบริหารจัดการช่องทางการให้บริการเทคโนโลยีดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงได้มากขึ้น
2. สนับสนุนให้มีการจัดเก็บข้อมูลก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนข้อมูลของแต่ละพื้นที่ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการบริหารจัดการปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นจริง
3. พิจารณาการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมเพื่อให้สามารถวางแผนให้มีความสอดคล้องตามปฏิทินการเพาะปลูก และสำรวจความต้องการปัจจัยการผลิตล่วงหน้าให้ถูกต้องตรงกับปริมาณความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ พร้อมทั้งสำรวจช่วงเวลาเกษตรกรจะต้องใช้ปัจจัยการผลิต เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากกิจกรรมที่กรมฯ สนับสนุนในแต่ละพื้นที่
4. ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแต่ละโครงการ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องและความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างเครือข่ายในการทำงานโดยประสานการทำงานร่วมกับตัวแทนในระดับพื้นที่ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ควรสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรให้ตระหนักถึงความสำคัญของนโยบายของรัฐและกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมฯ ที่เข้าไปส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมยินดีเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ และใช้ประโยชน์จากปัจจัยที่ได้รับให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5. วางแผนการดำเนินงานให้คำแนะนำแก่เกษตรกร พร้อมทั้งติดตามงานอย่างต่อเนื่อง และประเมินผลโครงการที่ดำเนินการทุกโครงการ เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพ ประสิทธิภาพของโครงการ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการทำโครงการในปีถัดไป
6. จัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน ผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยี และหมอดินอาสาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินรูปแบบใหม่ให้ทันต่อยุคสมัย สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้

7. บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ
ตระหนักถึงปัญหา เพื่อระดมความคิด ประสานความร่วมมือกันแก้ปัญหา ทั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
หน่วยงานภาครัฐอื่น ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่เอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ที่ยั่งยืน
